

MAGYAR SEPA EGYESÜLET

1.0. változat, 2009. szeptember

Ha eddig még nem lépett – itt az idő!

Korszerű SEPA megoldások

Tájékoztató az **INFORMATIKAI SZOLGÁLTATÓK** számára

MINDEN, AMIT A SEPA-RÓL TUDNI KELL

EPC KIADVÁNYOK

Brossúrák*

Making SEPA a Reality – The Definitive Guide to the Single Euro Payments Area
(SEPA – VÁLTSUK VALÓRA! – Útmutató az Egységes Euró fizetési Övezethez)
The Most Popular Misunderstandings about SEPA – Clarified
(Egységes Euró Fizetési Övezet – A leggyakoribb félreértések és a helyes válaszok)
SEPA for Business (SEPA tájékoztató a vállalati szféra számára)
SEPA for the Public Sector (SEPA tájékoztató a közszféra számára)
SEPA for IT-Providers (SEPA tájékoztató az informatikai szolgáltatók számára)
SEPA for Consumers (SEPA tájékoztató a lakossági ügyfelek számára)
SEPA for the Media (SEPA tájékoztató a média számára)

Rövid tájékoztatók*

Shortcut to SEPA (Röviden az Egységes Euró Fizetési Övezetről)
Shortcut to the SEPA Direct Debit Schemes (Röviden a SEPA beszedésről)
Shortcut to the SEPA Credit Transfer Scheme (Röviden a SEPA átutalásról)
Shortcut to the SEPA Data Formats (Röviden a SEPA adatformátumról)
Shortcut to the SEPA Cards Framework
Shortcut to SEPA Cards Standardisation
Business – The 10 Best Reasons to Practice SEPA
(Vállalati szféra – 10 jó ok a SEPA fizetési módok alkalmazására)
Public Sector – The 10 Best Reasons to Practice SEPA
(Közszféra – 10 jó ok a SEPA fizetési módok alkalmazására)
Merchants – The 10 Best Reasons to Practice SEPA

EPC NEWSLETTER (EPC HÍRLEVÉL)

Évente négy hírlevél – e-mailben egyenesen a postafiókjába!
Ingyenesen megrendelhető az EPC honlapján: www.europeanpaymentscouncil.eu/Newsletter

* Letölthetők az EPC honlapjáról: www.europeanpaymentscouncil.eu.

TARTALOMJEGYZÉK

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
2. INFORMATIKAI SZOLGÁLTATÓK: KIVÉTELES LEHETŐSÉG!	6
3. SEPA: JÖVŐKÉP ÉS CÉLOK	9
3.1 A SEPA jövőkép	9
3.2 A SEPA célkitűzései	9
4. AZ EURÓPAI FIZETÉSI TANÁCS (EUROPEAN PAYMENTS COUNCIL – EPC)	11
5. SEPA: AZ ELSŐ MÉRFÖLDKÖVEK	13
6. A SEPA ÁTUTALÁS	14
6.1 A SEPA átutalás fő jellemzői	14
7. A SEPA BESZEDÉS	15
7.1 A SEPA beszédés alapkonstrukció fő jellemzői	15
7.2 A vállalatok közötti SEPA beszédés fő jellemzői	16
7.3 Elektronikus felhatalmazás	17
7.4 A SEPA beszédés bevezetési időpontja	17
8. AZ ISO 20022 ÜZENETSZABVÁNY – A SEPA ADATFORMÁTUM	18
8.1 Egységes adatformátum	18
8.2 Az ISO 20022 üzenetszabvány	18
8.3 Az XML szabvány	19
9. A SEPA FIZETÉSI MÓDOK BEVEZETÉSÉHEZ SZÜKSÉGES INFORMATIKAI MEGOLDÁSOK	20
9.1 Az ISO 20022 üzenetszabvánnyal való kompatibilitás	21
9.2 Az IBAN számlaszám és BIC banki azonosító kód támogatása	23
9.3 Felhatalmazás-kezelés	25
9.4 A pénzforgalmi megbízások teljesítési határideje	27
10. SEPA KÁRTYÁS FIZETÉS	28
10.1 A SEPA kártya keretrendszer (SEPA Cards Framework – SCF)	28
10.2 SCF kompatibilitás	29
10.3 A Kártya Szabványkönyv (Cards Standardisation Volume)	31
11. A SEPA KÁRTYARENDSZER BEVEZETÉSÉHEZ SZÜKSÉGES INFORMATIKAI MEGOLDÁSOK	32
11.1 EMV-kompatibilitás	32
11.2 A kártyaelfogadók által biztosítandó szolgáltatások	32
12. SEPA – A TOVÁBBI ÚT	33
12.1 Elektronikus és mobil csatornák	33
12.2 Bank-ügyfél kommunikáció	33
12.3 Elektronikus számlázás	33
13. NAPRAKÉSZ EPC INFORMÁCIÓK	34
13.1 Az EPC honlapja	34
13.2 EPC Hírlevél (EPC Newsletter)	34
13.3 Az EPC pénzforgalmi partner testületei	35
13.4 Nemzeti SEPA Bizottságok	35
14. A SEPA SZABÁLYKÖNYVEK MÓDOSÍTÁSI RENDJE	36
14.1 A SEPA fizetési módok változáskezelési rendje	36
14.2 A SEPA szabálykönyvek 2009–2010. évi módosításai	37
15. FOGALMAK	38

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Mi a SEPA?

⇒ Az Egységes Euró Fizetési Övezet (Single Euro Payments Area, rövidített nevén: SEPA) egy olyan földrajzi térség, ahol az állampolgárok, a vállalatok és a gazdaság más szereplői tartózkodási helytől és országhatártól függetlenül azonos jogok és kötelezettségek mellett tudják lebonyolítani mind a belföldi, mind a külföldi euróalapú fizetési műveleteiket. A SEPA tagjai a 27 EU tagország, valamint Izland, Liechtenstein, Monaco, Norvégia és Svájc.

A SEPA fizetési módokat csak a határon átmenő pénzforgalomban alkalmazzák?

⇒ Nem, a SEPA fizetési módokat nem csak a határon átmenő pénzforgalomban alkalmazzák. A SEPA célja az egységes európai pénzforgalmi piac megteremtése. Az Egységes Euró Fizetési Övezeten belül minden euró-fizetés belföldinek minősül. A SEPA megvalósulásával megszűnik minden különbségtétel a SEPA tagországokon belüli és azok közötti (határon átmenő) eurófizetési műveletek között. A kitűzött célnak megfelelően a SEPA fizetési instrumentumok folyamatosan felváltják a jelenlegi, országonként különböző fizetési módokat.

Milyen előnyöket jelent a SEPA a vállalkozások számára?

⇒ A SEPA megteremtésével a gazdaság szereplői a SEPA területén belül ugyanolyan egyszerűen tudják majd fizetési műveleteiket lebonyolítani, ahogy azt ma belföldön teszik. Az egységes szabványok, a gyorsabb teljesítés és az egyszerűsített feldolgozás hatékonyabb készpénzgazdálkodást, költségmegtakarítást és új piacra jutási lehetőségeket eredményeznek, az ügyfeleknek pedig új, innovatív termékek sora áll majd a rendelkezésére.

Mik lesznek a SEPA bevezetésének piaci hatásai?

⇒ Az Egységes Euró Fizetési Övezet egy olyan átfogó európai integrációs kezdeményezés, ami a SEPA fizetési módok és szabványok bevezetésével az összes euróalapú fizetési módot érinti. A SEPA minden olyan állampolgárt, kereskedőt, vállalatot és állami intézményt érint majd, aki banki kapcsolatokkal rendelkezik, csakúgy, mint a fizetési láncban résztvevő összes szereplőt.

Milyen gazdasági-társadalmi előnyökkel jár a SEPA?

⇒ A SEPA ösztönzi a pénzforgalmi szolgáltatók közti erősebb versenyt, az innováció és az egységesítés révén elősegíti a hatékonyabb pénzforgalmi rendszerek kialakítását. Mindez kezelhető előnyökkel jelent a gazdaság és az egész társadalom számára. Az egységes euró-fizetési módok bevezetése hozzájárul továbbá a közös valuta, az euró megszilárdításához.

Az informatikai megoldások elősegítik a SEPA bevezetését!

⇒ Az informatikai szolgáltatókra – szoftver szállítókra, pénzforgalmi feldolgozókra, rendszerintegrátorokra, szaktanácsadókra – jelentős szerep hárul az Egységes Euró Fizetési Övezet megvalósítása során a SEPA fizetési módokra történő gyors és minél kisebb kockázatok melletti átálláshoz szükséges informatikai szolgáltatások biztosítása révén. A SEPA kivételes lehetőséget jelent a technológiaszolgáltatók számára a magas színvonalú, modern pénzforgalmi szolgáltatások kialakításában való aktív részvételre.

Az eddigi eredmények

⇒ Az európai banki közösség megalkotta a SEPA átutalási és SEPA beszedési modellt, valamint meghatározta az ISO nemzetközi szabványokon alapuló SEPA adatformátumot. A SEPA átutalás 2008 januárjában sikeresen bevezetésre került. A SEPA beszedés alapkoncepciója és a vállalatok közötti SEPA beszedés 2009 novemberében indult, ekkor lépett érvénybe az EU tagállamokban az egységes EU szintű pénzforgalmi szabályozás.

A SEPA beszedési szolgáltatásokat a bankok fokozatosan vezetik be, a SEPA beszedés alapkoncepciója 2010 novemberétől az euróövezetben ma közvetlen terhelési szolgáltatásokat nyújtó összes banknál igénybevehető lesz.

⇒ A bankok számára az egységes európai beszedési szolgáltatásokra történő felkészülésre vonatkozó határidőket a határon átnyúló eurófizetésekről szóló, nemrégiben elfogadott EU rendelet határozza meg.

⇒ A SEPA kártyás fizetési keretrendszer is véglegesítésre került, a bankoknál, kártyatársaságoknál és kártyafeldolgozóknál a rendszer bevezetése folyamatban van.

SEPA – Váltasuk valóra!

⇒ Az európai banki közösség megalkotta az innovatív, egységesen alkalmazható SEPA fizetési módokat és azok szabványait. A továbbiakban a SEPA politikai ösztönző erői, az EU tagállamok kormányai, az Európai Bizottság, az ECOFIN (az EU gazdasági és pénzügyminisztereinek tanácsa), valamint az Európai Központi Bank Kormányzó Tanácsának a feladata, hogy megteremtsék az új fizetési módokra történő átálláshoz szükséges feltételeket.

Az átállás végső időpontja

⇒ A meglévő rendszerekről az új SEPA fizetési módokra történő áttérés végső időpontjának meghatározása azért fontos, mert az felgyorsíthatja az átállási folyamatot, és tervezési biztonságot jelent a folyamatban érintett összes fél számára. Első lépésként most azt fontos tudatosítani, hogy lesz végdátum.

2 INFORMATIKAI SZOLGÁLTATÓK: KIVÉTELES LEHETŐSÉG!

➔ A pénzforgalmi folyamatok innovatív, end-to-end megoldásokkal történő átalakítása jelentős költségcsökkentést és hatékonyságnövekedést eredményez, és a szabványosítás, automatizálás és központosítás irányába hat. A SEPA fizetési modellek és szabványok e megoldások szerves részét képezik¹.

A háttérszolgáltatókkal – szoftver szállítókkal, pénzforgalmi feldolgozókkal, rendszerintegrátorokkal, szaktanácsadókkal – szemben az az igény, hogy biztosítsák azokat az új, költségtakarékos termékeket és szolgáltatásokat, amelyek ügyfeleik: a bankok, és azok ügyfelei, köztük a vállalkozások és közigazgatási intézmények számára lehetővé teszik a SEPA fizetési módokra történő gyors és minél kisebb kockázatok melletti átállást.

➔ Fel kell mérni, hogy az átállásnak milyen kihatásai lesznek a bankok és vállalatok belső folyamatai, informatikai rendszerei és kézbesítő csatornái szempontjából. A SEPA bevezetése szükségessé teheti a meglévő informatikai rendszerek módosítását, illetve új informatikai rendszerek és kézbesítő csatornák kialakítását. A SEPA-ra való felkészülés alkalmat nyújt a régi, elavult rendszerek korszerűsítésére is.

➔ A hatékonyságnövekedés, korszerűbb folyamatvezérlés és magas fokú folyamatintegráció előnyeinek kiaknázása érdekében az új SEPA fizetési módokhoz és szabványokhoz igazodva újra kell definiálni a meglévő eljárásokat, működési modelleket.

➔ Az informatikai szolgáltató és szaktanácsadó cégek fontos szerepet játszhatnak a SEPA-ra történő sikeres átállásban a megfelelő stratégia kidolgozásában és a szükséges átalakítások végrehajtásában való közreműködésük révén. Az informatikai szolgáltatók által kínált korszerű megoldások egyben serkentik az innovációt, és alapot teremtenek a SEPA-hoz kapcsolódó új termékek és szolgáltatások kialakításához.

➔ Az átállási folyamathoz a **bankok** az informatikai szolgáltatóktól különösen az alábbi informatikai eszközöket, szolgáltatásokat várják:

- A SEPA átutalási és SEPA beszedési modellhez, továbbá a SEPA rendszer „önteszteléséhez” szükséges, grafikus felhasználói felülettel ellátott szoftvercsomagok kidolgozása.

¹ A SEPA fizetési módok és szabványok bevezetésével járó gyakorlati előnyök részletes ismertetését ld. a „SEPA for Business” („SEPA a vállalati szféra számára”) és a „SEPA for Public Administration” („SEPA tájékoztató a közsféra számára”) című kiadványokban. Ezen túlmenően, az EPC 2009. július 29-i hírlevele (EPC Newsletter, Issue 3, July 2009) az ISO 20022 üzenetszabvány hatékonysági előnyeit elemzi. A fenti kiadványok és az EPC hírlevelei elérhetők az EPC honlapján: www.europeanpaymentscouncil.eu.

- Értéknövelt szolgáltatásokat, például felhatalmazás-kezelést, illetve IBAN és BIC konverziót és ellenőrzést lehetővé tevő alkalmazások kialakítása.
- Központi pénzforgalmi architektúra létrehozása a kialakított pénzforgalmi szolgáltatások versenyképességének fenntartása érdekében a SEPA bevezetése után.
- A fizetési láncban résztvevő szereplők valamint az általuk használt alkalmazások közötti elérhetőség (konnektivitás) és integráció növelése. Ehhez olyan, az ISO 20022 üzenetszabvány előírásait figyelembe vevő adatátviteli szolgáltatásokra lesz szükség, amelyek értéknövelt információ-szolgáltatást tesznek lehetővé a pénzforgalmi megbízásokkal kapcsolatban (például a fizetések automatikus nyomonkövetése és egyeztetése, likviditás/cash-flow előrejelzés).
- Biztonságos kereskedelmi és pénzforgalmi kapcsolatok biztosítása, például könnyen kezelhető digitális aláírási rendszer révén.
- Támadásokkal szembeni védelem, különösen a közel valós idejű pénzforgalmi rendszerek és új protokollok (például EMV) telepítése során.
- Moduláris felépítésű kártyakezelési megoldások.
- A fizetési információk és az azokhoz kapcsolódó ügyfeladatok védelme, például a kereskedőknél telepítendő PCI adatbiztonsági rendszerek támogatása révén.
- Pénzforgalmi központ kialakítása (Payment Services Hub – PSH).

⇒ A **vállalati szféra** és a **közigazgatási intézmények** igényét is elsősorban a fent említett felhatalmazás-kezelési megoldások, IBAN és BIC konverziós programok, adatátviteli szolgáltatások és grafikus felhasználói felülettel ellátott SEPA „öntesztelő” szoftvercsomagok jelentik.

⇒ Az üzleti területet érintő változáskezelési programok lebonyolításához az informatikai szolgáltatókkal szembeni igény a hatékony projektirányításhoz szükséges alábbi eszközök biztosítása:

- Több érintettet figyelembevevő program-menedzsment (Multi-stakeholder programme management).
- Eredmény-menedzsment és eredményrealizálás (Benefits management and attainment).
- Kommunikáció-menedzsment (Communications management).
- Termékportfólió-menedzsment (Product portfolio management).
- Átmenet-menedzsment (Transition management).

⇒ Az informatikai rendszer szükséges módosításainak zökkenőmentes végrehajtása érdekében az informatikai szolgáltató felé elvárás az alábbi szempontokra kiterjedő szolgáltatások biztosítása:

- Szállító kiválasztása (Source Selection).
- A rendszer átvilágítása (Due diligence).
- Projekt-menedzsment és teljesítés (Project management and delivery).
- Minőségbiztosítás és auditálás (Assurance and audit).

➔ A SEPA fizetési módok és szabványok implementációja során megoldandó további kérdésekkel a 9. és 11. fejezetben foglalkozunk.

➔ Végül, de nem utolsósorban: a SEPA fizetési módok bevezetésének felgyorsítása szempontjából az is lényeges, hogy a bankok és ügyfeleik a SEPA fizetési módok bevezetését üzletileg is alá tudják támasztani (business case). A SEPA fizetési módok értékelése során érdemes figyelembe venni a SEPA fizetési módokba beépített opcionális lehetőségeket, melyek alapján további, érték-növelt szolgáltatások alakíthatók ki.

➔ Ahogy fentebb is említettük, a SEPA nem egy önmagában álló rendszer, hanem az egyszerre több területre kiterjedő egységesítési törekvések egy összetevőjeként fogható fel. A SEPA-val kapcsolatos stratégia kialakítása során tehát érdemes a szélesebb kihatásokat és szempontokat is figyelembe venni (például e-számlázás, e-aláírás, e-beszerzés, mobilfizetések stb.).

A SEPA kivételes lehetőségeket jelent az informatikai szolgáltatók – szoftverszállítók, pénzforgalmi feldolgozók, rendszerintegrátorok – és szaknácsadó cégek számára!

3 SEPA: JÖVŐKÉP ÉS CÉLOK

3.1 A SEPA jövőkép

Az Egységes Euró Fizetési Övezet – SEPA – egy olyan földrajzi térség, ahol az állampolgárok, a vállalatok és a gazdaság más szereplői tartózkodási helytől és országhatártól függetlenül azonos jogok és kötelezettségek mellett tudják lebonyolítani mind a belföldi, mind a külföldi euró-alapú fizetési műveleteiket. Az egyes országok egyedi szabályozásának helyébe egységes SEPA fizetési módok lépnek.

⇒ Az Egységes Euró Fizetési Övezet az Európai Unió döntéshozóinak eurófizetésekkel kapcsolatos integrációs kezdeményezése, melynek célja az egységes európai belső piac és közös valuta megszilárdítása. Az euróbankjegyek és -érmék 2002. évi bevezetését követően a döntéshozók az euró-pénzforgalmi piac harmonizálására fordították figyelmüket. E rendszerek integrációja természetes lépés abba az irányba, hogy az euró valóban és maradéktalanul betölthesse az egységes európai fizetőeszköz szerepét. Az Egységes Euró Fizetési Övezet akkor mondható megvalósultnak, ha az európénzforgalom kritikus tömege átállt az új fizetési módokra.

⇒ Bár az európai bankok vállalták, hogy önszabályozás révén vezetni fogják az átállási folyamatot, a SEPA csak akkor valósítható meg sikeresen, ha az érintett érdekcsoportok – különösen a vállalatok, kis- és középvállalkozások és közigazgatási intézmények – maradéktalanul elfogadják és készek a szükséges változások végrehajtására.

3.2 A SEPA célkitűzései

⇒ A SEPA fő céljait az EU tagállamainak kormányai a Lisszaboni Programban fogalmazták meg, amelynek általános célkitűzése, hogy az egységes EU belső piac a világ legversenyképesebb tudásalapú gazdaságává váljon. E jövőkép megvalósításának egyik alapvető feltétele az euró-pénzforgalmi piacok integrációja. A SEPA tehát szükségszerű lépés a európai gazdaság átfogó megszilárdítása irányába. A SEPA ösztönzi a pénzforgalmi szolgáltatók közti erősebb versenyt, ami kézzelfogható előnyököt jelent a pénzforgalmi szolgáltatások igénybevevői, a fogyasztók, vállalatok és közigazgatási intézmények számára.

Egy, az Európai Bizottság számára készült felmérés szerint a jelenlegi pénzforgalmi rendszerek SEPA pénzforgalmi instrumentumokkal történő felváltása társadalmi szinten hat év alatt (2006–2012) akár 123 milliárd euró megtakarítást eredményezhet, melynek haszonélvezői teljes egészében a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybevevő ügyfelek.

➡ Az Európai Bizottság és az Európai Központi Bank a SEPA-t az elektronikus szolgáltatások forradalmasítása egy lépcsőfokának tekinti a fizetési forgalom valamint a közigazgatás terén, amitől további költségmegtakarítást és hatékonyságnövekedést várnak a szolgáltatásokat igénybevevő ügyfelek javára.

4 AZ EURÓPAI FIZETÉSI TANÁCS (European Payments Council – EPC)

⇒ A SEPA jövőkép megvalósítását az euró-pénzforgalmi piacok integrációja érdekében az Európai Fizetési Tanács égisze alatt együttműködő európai banki közösség is támogatja.

⇒ Európa vezető bankjai és bankszövetségei 2002-ben egy műhelymunkában vettek részt, amelynek célja az európai pénzforgalmi szolgáltatások egységesítését szolgáló önszabályozási lehetőségek feltárása volt. A műhelymunka eredményét az „Euroland: az egységes fizetési övezet” című Fehér Könyvben összegezték, amely a pénzforgalmi szolgáltatások harmonizációját célzó új programnak az „Egységes Euró Fizetési Övezet (Single Euro Payments Area) – SEPA” nevet adta. Az új pénzforgalmi önszabályozás kidolgozására hivatott szervezet, az Európai Fizetési Tanács, az EPC, a műhelymunkát követően, 2002 júniusában alakult meg. Az Európai Fizetési Tanács feladata a SEPA-projekt irányítása, az euróban lebonyolított fizetések új szabályainak és eljárásainak meghatározása.

⇒ Az EPC feladata közös álláspontok kialakítása az alapvető pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatban, a pénzforgalmi szolgáltatások egységesítésével kapcsolatos stratégiai iránymutatás, a legjobb gyakorlatok meghatározása, valamint a meghozott döntések végrehajtásának elősegítése és nyomonkövetése.

⇒ Az EPC-nek 74 tagja van. Az EPC munkájában 32 ország több mint 300 szakembere vesz részt, ezzel biztosítva az európai piacon jelen levő különböző méretű és fajtájú pénzügyi intézmények érdekeinek képviselését.

Az EPC az európai banki közösség fizetési műveletekkel kapcsolatos koordinációs és döntéshozó fóruma.

- Míg a SEPA fizetési instrumentumokat alkotó szabályok és eljárások közös együttműködés révén születnek, a konkrét termékeket az egymással versengő bankok maguk alakítják ki. A közös előírások betartása mellett az egyes pénzforgalmi szolgáltatók pénzforgalmi termékeiket saját elhatározásuk szerinti további kiegészítő szolgáltatásokkal egészíthetik ki.
- A SEPA fizetési instrumentumokon alapuló egyedi pénzforgalmi termékek és az azokhoz kapcsolódó jellemzők kialakítása – így például az egyes termékek díjainak meghatározása – az EPC hatáskörén kívül esik. A konkrét termékekkel kapcsolatban az ügyfelek pénzforgalmi szolgáltatójuktól kérhetnek részletes felvilágosítást.
- A háttérszolgáltatók által a SEPA fizetési instrumentumokhoz kapcsolódóan biztosított szolgáltatásokat a piac alakítja, ezekre az EPC hatásköre nem terjed ki.

5 SEPA: AZ ELSŐ MÉRFÖLDKÖVEK

➔ Az eddigi eredmények:

- Ma 32 ország 4500 – az európai pénzforgalom mintegy 95 százalékát lebonyolító – bankjánál igénybe vehető a SEPA átutalási szolgáltatás.
- A SEPA beszedés alapkonstrukciója és a vállalatok közötti SEPA beszedés 2009 novemberében indult. A kötelezett a papíralapú felhatalmazás mellett – vagy ahelyett – mindkét modell esetében elektronikus úton is megadhatja a beszedési felhatalmazást (e-felhatalmazás). A SEPA beszedési szolgáltatásokat a bankok fokozatosan vezetik be, a SEPA beszedés alapkonstrukciója 2010 novemberére az euróövezetben ma közvetlen terhelési szolgáltatásokat nyújtó összes banknál igénybe vehető lesz. A bankok számára az egységes európai beszedési szolgáltatásokra történő felkészülésre vonatkozó határidőket a határon átnyúló eurófizetésekről szóló, nemrégiben elfogadott EU rendelet határozza meg.
- A SEPA átutalás bevezetésével az európai bankok a nagytömegű euró átutalások terén a világon elsőként alkalmazták az új nemzetközi adatformátumot, az ISO 20022 XML üzenetszabványt. Az innováció túlmutat Európa határain: az amerikai és ázsiai bankok és vállalatok is kezdik felismerni a 32 ország közös döntésének globális jelentőségét.
- Megállapodás született az ISO szabványon alapuló nemzetközi bankszámlaszám (IBAN) és a banki azonosító kód (BIC) – mint kizárólagos azonosítók – alkalmazásáról.
- Jóváhagyásra került a SEPA kártya keretrendszer, amely elveket és szabályokat fogalmaz meg a bankok, kártyatársaságok, kártyaszolgáltatók és más érintett érdekcsoportok számára.
- Megállapodás jött létre a pán-európai elszámolási rendszerekre vonatkozó egységes szabályokra vonatkozóan.
- Elkészült a SEPA készpénzfizetési keretszabályzat. A keretszabályzat célja az elektronikus fizetési módok felé történő elmozdulás elősegítése a készpénzfizetéssel járó költségek csökkentése érdekében.

➔ A folyamat legvégén az egységes SEPA fizetési módok a jelenlegi nemzeti elektronikus eurófizetési módok helyébe lépnek.

6 A SEPA ÁTUTALÁS

6.1 A SEPA átutalás fő jellemzői

⇒ A rendszer a SEPA alapkonstrukció keretében egyedi, illetve csoportos átutalási megbízások teljesítését teszi lehetővé a SEPA teljes területén. A rendszer által alkalmazott szabványoknak köszönhetően az átutalások kezdeményezése, feldolgozása és egyeztetése a folyamat egészé átfogó automatizált feldolgozás keretében történik.

⇒ A rendszer csak a SEPA tagországain belül és csak euró pénznemben történő átutalásokra alkalmazható. További előfeltétel, hogy átutalást indító és fogadó banknak SEPA átutalási rendszer regisztrált résztvevőjének kell lennie. A megbízásoknak nincs felső értékhatára.

A rendszerrel kapcsolatos követelményeket, jogokat és kötelezettségeket az EPC által jóváhagyott SEPA átutalási szabálykönyv és alkalmazási útmutató rögzíti. A SEPA átutalás érvényes szabálykönyve és alkalmazási útmutatója az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapján² hozzáférhető.

² www.europenapaymentscouncil.eu
www.sephungary.hu

7 A SEPA BESZEDÉS

7.1 A SEPA beszedés alapkonstrukció fő jellemzői

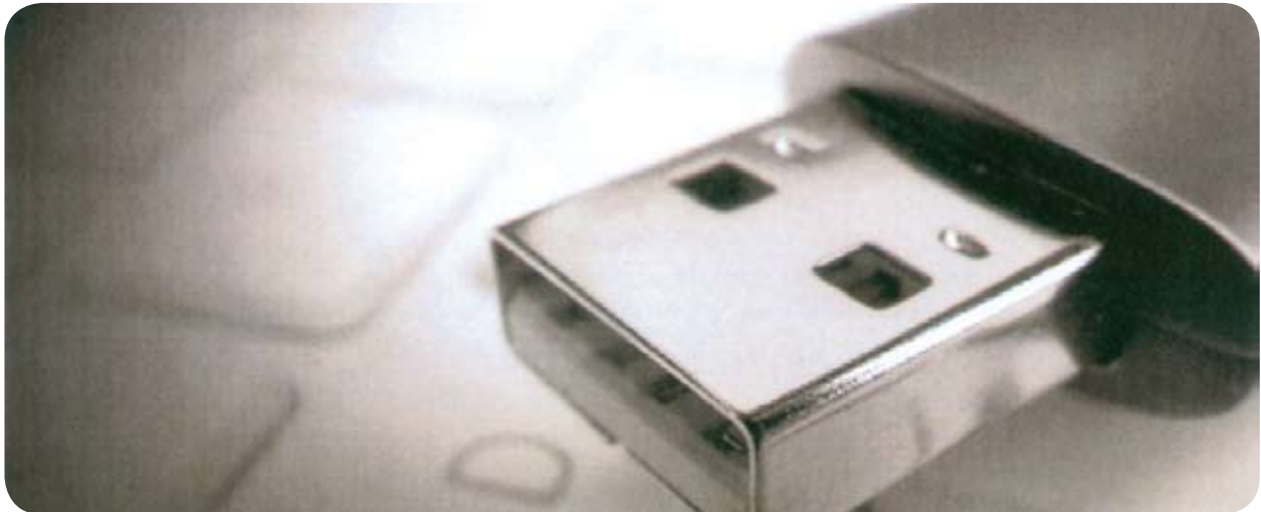
➔ A SEPA beszedés alapkonstrukciója – mint minden más közvetlen beszedési rendszer – a következő elven alapul: „Pénzt hívok le valakitől annak előzetes jóváhagyása alapján, és az összeget számlámon jóváírják”.

➔ A kötelezett a felhatalmazó levélben a kedvezményezettet beszedési megbízás benyújtására, saját bankját pedig a megbízás teljesítésére hatalmazza fel. (A kötelezettnek joga van számlája megterhelését letiltani közvetlen beszedések esetére). A felhatalmazás papír alapon vagy elektronikus formában is megadható. A felhatalmazás az utolsó közvetlen beszedés kezdeményezésétől számított 36 hónapig érvényes. A beszedő a felhatalmazást annak lejártáig, illetve a nemzeti jogszabályok által előírt ideig köteles megőrizni.

➔ A rendszer európenzumban történő beszedésekre terjed ki. Előfeltétel, hogy mind a beszedő, mind pedig a kötelezett rendelkezzen a SEPA területén működő banknál vezetett bankszámlával, a közvetlen beszedést végrehajtó hitelintézetnek pedig a SEPA beszedési rendszer regisztrált résztvevőjének kell lennie. A rendszer eseti és rendszeres beszedések lebonyolítására egyaránt alkalmas, a megbízásoknak nincs értékhatára.

A SEPA beszedési rendszer alapkonstrukciójával kapcsolatos követelményeket, jogokat és kötelezettségeket az EPC által jóváhagyott SEPA beszedési szabálykönyv és alkalmazási útmutató rögzíti. A SEPA beszedési szabálykönyv és alkalmazási útmutató érvényes verziója az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapján³ hozzáférhető.

³ www.europenapaymentscouncil.eu
www.sepahungary.hu

7.2 A vállalatok közötti SEPA beszedés fő jellemzői

➔ A vállalatok közötti SEPA beszedés (SEPA Business to Business Direct Debit – B2B) képezi azoknak a beszedési termékeknek és szolgáltatásoknak az alapját, amelyek segítségével egy vállalat, mint kötelezett, a másik vállalattal, mint jogosulttal szemben fennálló fizetési kötelezettségeiket közvetlen beszedés útján teljesítheti.

Különbségek a SEPA beszedés alapkoncepciójához képest

➔ A SEPA beszedés alapkoncepciója és a vállalatok közötti SEPA beszedés közti legfontosabb eltérések:

- A vállalatok közötti beszedésben a kötelezett nem jogosult az érvényes felhatalmazás alapján teljesített beszedés visszatérítésére.
- A kötelezett bankja köteles ellenőrizni a beszedési megbízás érvényességét, összevetve azt a felhatalmazásban szereplő információkkal. Az egyes beszedések ellenőrzésének módjáról a kötelezett bankja és a kötelezett állapodnak meg.
- Az adott ország jogszabályai alapján fogyasztónak minősülő ügyfelek (magánügyfelek) nem vehetik igénybe és számukra a beszedő nem is ajánlhatja fel ezt a fizetési módot.
- Az üzleti élet specifikus igényeihez igazodva a vállalatok közötti beszedési ciklus jelentősen rövidebb, mint az alapkoncepcióban, és a visszautalás határideje is szorosabb.

A vállalatok közötti SEPA beszedéssel kapcsolatos követelményeket, jogokat és kötelezettségeket az EPC által jóváhagyott SEPA beszedési szabálykönyv és alkalmazási útmutató rögzíti. A vállalatok közötti SEPA beszedés érvényes szabálykönyve és alkalmazási útmutatója az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapján⁴ hozzáférhető.

⁴ www.europenapaymentscouncil.eu
www.sepahungary.hu

7.3 Elektronikus felhatalmazás

- A SEPA fizetési módok lehetővé teszik, hogy az egyes bankok és banki közösségek kiegészítő szolgáltatásokat dolgozzanak ki a folyamatosan változó ügyféligények kielégítése érdekében. A SEPA beszedési rendszer keretében a kötelezett elektronikus úton is megadhatja a felhatalmazást (e-felhatalmazás).
- A teljes egészében elektronizált e-felhatalmazás mentesíti a kötelezettet a kinyomtatás, aláírás és postázás terhei alól. Az e-felhatalmazási folyamat a kötelezett bankja által nyújtott biztonságos internet banki szolgáltatáson alapul.
- A felhatalmazást a kötelezett internet banki azonosítói felhasználásával adhatja meg, semmilyen más azonosítóra nincs szükség. Az elektronikus felhatalmazás, mely a SWIFT által kezelt ISO szabványon alapul, biztosítja a folyamat maximális átláthatóságát.
- Az elektronikus felhatalmazás nem tartozik a SEPA beszedési mód kötelezően előírt szolgáltatási körébe, azt a bank opcionális szolgáltatásként biztosítja.

7.4 A SEPA beszedés bevezetési időpontja

- A SEPA beszedés alapkonstrukciója bevezetésének nélkülözhetetlen előfeltétele egy, az Európai Unióra kiterjedő egységes pénzforgalmi jogi szabályozás megléte. A rendszer bevezetése tehát az EU pénzforgalmi irányelv nemzeti jogrendszerekbe történő átültetésének függvénye. A pénzforgalmi irányelv egységes szabályokat ír elő például a beszedés engedélyezésére, visszatérítésére, illetve a kötelezett általi megkifogásolására.
- A SEPA beszedés 2009. november 2-től kezdve vehető igénybe. Ez az időpont egybeesik az EU pénzforgalmi irányelv (PSD) nemzeti jogrendszerekbe történő átültetésére meghatározott határidővel.
- A SEPA beszedési szolgáltatásokat a bankok fokozatosan vezetik be, a SEPA beszedés alapkonstrukciója 2010 novemberére az euróövezetben ma közvetlen beszedési szolgáltatásokat nyújtó összes banknál igénybevehető lesz. A bankok számára az egységes európai beszedési szolgáltatásokra történő felkészülésre vonatkozó határidőket a határon átnyúló eurófizetésekről szóló, nemrégiben elfogadott 924/2009/EK EU rendelet határozza meg.

8 AZ ISO 20022 ÜZENETSZABVÁNY – A SEPA ADATFORMÁTUM

8.1 Egységes adatformátum

⇒ A sokmilliárdnyi fizetési művelet költséghatékony lebonyolítása szempontjából lényeges, hogy legyen egy az összes érintett szereplő által használt, egységes adatformátum. A pénzforgalmi feldolgozás során az egyes nemzeti és európai szintű elszámolási rendszerek eltérő adatformátumok sokaságát alkalmazzák. Az Egységes Euró Fizetési Övezet megvalósítása tehát az adatforgalom terén megköveteli az egységes adathalmazok és szintaxisok alkalmazását. Az EPC által előírt, a SEPA fizetési módok, így a SEPA átutalás, illetve a SEPA beszedés végrehajtása során alkalmazandó adatformátumok ilyen közös adathalmazokat testesítenek meg.

A SEPA adatformátumok az ISO 20022 üzenetszabványon alapuló adatformátumok, amelyek azonban nem jelentenek kizárólagos jellegű európai szabványt.

⇒ Az ISO 20022 XML üzenetszabvány alkalmazása a bankközi forgalomban kötelező. A vállalati ügyfelek számára a pénzforgalmi megbízások megadása során a SEPA adatformátumok alkalmazása javasolt, de a bankok változatlanul elfogadhatnak más adatformátumban megadott megbízásokat is.

8.2 Az ISO 20022 üzenetszabvány

⇒ Az ISO, a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet a nemzetközi szabványokat létrehozó testület. A szervezet az egyes ágazatokban meglévő szaktudásra támaszkodik, ennek megfelelően minden érintett érdekcsoport számára lehetőséget biztosít a szabványalkotási folyamatban való részvételre.

⇒ Az ISO a pénzügyi üzenetek modellezését is elvégzi, amit az ISO 20022 szabvány is előír (lásd www.iso20022.org). Az ISO 20022 szabvány az üzleti folyamatok és az azokhoz kapcsolódó adatelemek meghatározásának módját szabályozza. Az ISO szabvány szerinti eljárás során az üzleti követelmények az összes piacra vonatkozóan, egységesen kerülnek definiálásra. A különböző piacok különböző adatkövetelményekkel rendelkeznek. Ez azt jelenti, hogy a nemzetközi szabványon belül az egyes üzleti közösségeknek adott esetben létre kell hozniuk a saját követelményeiknek megfelelő szabványverziókat. Ennek megfelelően az EPC az ISO üzenetszabványokat úgy adaptálta, hogy azok megfeleljenek a SEPA fizetési módok követelményeinek.

⇒ A SEPA adatformátumok meghatározása terén az EPC feladata a nemzetközi szabvány keretein belül a SEPA fizetéseknek a vonatkozó SEPA szabálykönyvek szerinti lebonyolításához szükséges adatelemek meghatározása. Az EPC által a SEPA átutalásra és SEPA beszedésre vonatkozóan kiadott alkalmazási útmutatókban az alapszolgáltatásokhoz szükséges kötelező adatelemeket sárga háttérszín jelzi.⁵

⇒ Az EPC a nemzetközi szabvány keretein belül meghatározta azokat az adatelemeket is, melyek ahhoz szükségesek, hogy SEPA fizetési módokat alkalmazó banki közösségek a SEPA fizetési instrumentumokhoz kapcsolódóan opcionális kiegészítő szolgáltatásokat tudjanak nyújtani. Ezeket az adatelemeket az SEPA alkalmazási útmutatókban fehér háttérszín jelzi.

⇒ A SEPA adatformátumok az ISO 20022 nemzetközi szabvány érvényes részadathalmazai.

8.3 Az XML szabvány

⇒ Az ISO az XML szintaxis alkalmazását javasolja. Az XML szabvány alapvetően a kötött szerkezetű adatok különböző rendszerek közti, például interneten történő továbbítására lett kifejlesztve. Az XML nyílt, ingyenes szabvány. A szabványt kezelője a World Wide Web Consortium.

⇒ Az XML szabvánnyal kapcsolatos további információkat ld. a SEPA átutalás és SEPA beszéd szabálykönyveihez tartozó alkalmazási útmutatókban, melyek elérhetők az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapján: www.europeanpaymentscouncil.eu és www.sepahungary.hu.

A SEPA adatformátumok a pénzügyi üzenetek továbbításában alkalmazott, nemzetközileg kompatibilis szabványok. Az európai banki közösség élenjáró szerepet játszik a nemzetközi pénzforgalmi szolgáltatások innovációja terén.

⁵ Az EPC által kiadott SEPA átutalási és SEPA beszédési szabálykönyvek részletesen is foglalkoznak az opcionális kiegészítő szolgáltatásokkal. A szabálykönyvek elérhetők a www.europeanpaymentscouncil.eu és a www.sepahungary.hu oldalakon.

A SEPA FIZETÉSI MÓDOK BEVEZETÉSÉHEZ SZÜKSÉGES INFORMATIKAI MEGOLDÁSOK

➔ Az egységes SEPA fizetési módok biztosította előnyök realizálásához a bankoknak, vállalkozásoknak és közigazgatási intézményeknek meg kell újítaniuk az általuk jelenleg használt pénzforgalmi alkalmazásokat. Ezenfelül a SEPA fizetési módok és szabványok egyes jellemzői a belső folyamatokat is érintik.

➔ A SEPA fizetési módok bevezetése megfelelő informatikai megoldásokat igényel mind a pénzforgalmi szolgáltatók, mind pedig a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybevevők oldalán. Az alábbi fejezetben felvázoljuk az egyrészt a bankok, másrészt azok ügyfelei, köztük a vállalatok és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldások során figyelembe veendő szempontokat.

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásoknak tartalmazniuk kell:

➔ a SEPA átutalások lebonyolításához szükséges szoftvercsomagot, amely lehetővé teszi

- átutalások indítását és fogadását (átutaló bankja, kedvezményezett bankja)
- IBAN számlaszámok és BIC kódok kezelését,
- ISO 20022 szabványú üzenetek kezelését,
- a kivételkezelést (visszatérítés, visszinkasszó, visszautasítás egyeztetését), valamint interfész kapcsolat létesítését a bank által tetszőlegesen választott háttérszolgáltatókkal.

➔ A határokon átnyúló eurófizetésekről szóló, 924/2009/EK számú EU rendelet a közvetlen beszedési szolgáltatásokat nyújtó bankok számára 2010. novemberi határidőt szab a SEPA beszedési szolgáltatások indítására. A SEPA közvetlen beszedések az alábbi szoftver megoldásokat igénylik:

- külső banki rendszerekkel való kapcsolatot lehetővé tevő, a SEPA beszedést támogató, beépített interfészek,
- „on us” és „not on us” közvetlen beszedések kezelése, a bankcsoporton belüli, illetve határon átnyúló tranzakciók megfelelő belső útvonal irányításának (routing) biztosításár,
- a fizetési módhoz tartozó időkeretek ellenőrzése a beszedésre, visszatérítésre, visszinkasszóra, visszautasításra előírt kronológiai szabályok betartása érdekében,
- felhatalmazás-kezelés,
- meghatározott kritériumokon alapuló fizetés-leállítás (a kötelezett védelme érdekében),
- a háttérszolgáltatókon keresztül a banki rendszerbe érkező visszatérítések, visszinkasszók, visszautasítások egyeztetése a folyamatban levő beszedésekkel, a SEPA beszedési modellben előírt vonatkozó időkeretek betartásának ellenőrzése,
- az esedékességi dátum felülírása; a visszautasított beszedések automatikus újraindítása; riportálás; IBAN számlaszámok/BIC kódok BBAN számlaszámból való származtatása.

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni követelmények:

➤ Számos vállalkozásnál még nem tudatosult, hogy a SEPA fizetési módok bevezetése hogyan érinti majd a vállalat jelenlegi folyamatait és informatikai rendszereit. Különösen a kis- és közép-vállalkozások esetében áll fenn a veszélye annak, hogy a szükséges informatikai tudás és erőforrások hiányában nem tudnak időben felkészülni addigra, mire a meglévő rendszerek és az új SEPA fizetési módok párhuzamos alkalmazására megengedett határidő lejár.

➤ A fentiek miatt fontos, hogy a vállalkozások számára megfelelő SEPA-kompatibilis megoldások – például ERP rendszeralkalmazások – álljanak rendelkezésre, beleértve a szükséges, könnyen érthető felhasználói útmutatókat. Mivel a SEPA fizetési módok és alkalmazási útmutatók továbbfejlesztése és módosítása is előre meghatározott, kiszámítható rendben történik, az informatikai fejlesztők ügyfelek számára meg tudják adni azt a segítséget, amellyel az ügyfelek ERP rendszereiket rövid idő alatt hozzá tudják igazítani az EPC által kiadott dokumentáció legfrissebb, érvényes verzióhoz.

➤ A SEPA-kompatibilis ERP alkalmazásokkal szemben elvárás, hogy azok tegyék lehetővé az ügyfél-bank interfészek optimális kialakítását, valamint – az átláthatóság biztosítása érdekében – a fizetési folyamatok státuszfigyelését. További elvárás, hogy rugalmas engedélyezési eljárások és elektronikus aláírások révén biztosítsák a kimenő átutalások auditálási követelményeknek való megfelelését. Végül, de nem utolsósorban, olyan megoldásokat kell tartalmazniuk, amelyek a cash managerek számára lehetővé teszik a fizetési formátum (Payment Medium Format) egyszerű és gyors konfigurálását, illetve módosítását.

➤ A több leányvállalattal rendelkező vállalatok esetében a SEPA-kompatibilis informatikai megoldásnak tartalmaznia kell egy közös pénzforgalmi feldolgozó központ létrehozásának a lehetőségét, amely a teljes bejövő és kimenő pénzforgalmat, beleértve az összes SEPA átutalást és SEPA beszédést – központilag kezeli.

9.1 Az ISO 20022 üzenetszabvánnyal való kompatibilitás

➤ Az elektronikus banki rendszerekkel, illetve egyéb fizetési hozzáférési csatornákkal szemben követelmény, hogy azok kompatibilisak legyenek az ISO 20022 üzenetszabványon alapuló új SEPA adatformátummal, valamint tegyék lehetővé az egész folyamatot átfogó automatikus, end-to-end feldolgozást.

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni igények:

➤ Az elektronikus banki rendszerekkel, illetve egyéb fizetési hozzáférési csatornákkal szemben alapkövetelmény, hogy azok kompatibilisak legyenek az ISO 20022 üzenetszabványon alapuló SEPA adatformátummal. Biztosítaniuk kell továbbá a lehetőséget, hogy a SEPA fizetési tranz-

akciók elszámolása és teljesítése során az ISO 20022 üzenetszabványt alkalmazó bankok a kötelezett és a kedvezményezett szempontjából lényeges, a fizetés egyeztetését szolgáló adatokat a teljes feldolgozási láncon át zavarmentesen továbbítani tudják, ami az egész folyamatot átfogó, végponttól végponti terjedő automatikus (STP) feldolgozást jelent.

A banki informatikai megoldásoknak tartalmazniuk kell a következőket:

- fájlfogadás, adatbevitel,
- értelmezés (parsing) és átalakítás a fizetési fájl funkcionális egységekre történő lebontása érdekében,
- duplikáció ellenőrzés, adatminősítés és -hitelesítés az adatok integritásának ellenőrzése érdekében,
- a fizetési megbízás átalakítása a kézbesítési csatornának vagy hálózatnak megfelelő formátumra (pl. SWIFT MT 103), valamint ugyanezen szolgáltatás keretében a fizetési megbízás státuszának módosítása (pl. az egyes visszaigazolások – pl. elszámolás – megtörténte után).

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldásoknak a következőkre kell kiterjedniük:

➔ A SEPA kompatibilis ERP rendszerrel szemben alapkövetelmény, hogy az a teljes fizetési és egyeztetési folyamaton át kezelni tudja az új ISO 20022 üzenetszabványt. Az ISO 20022 üzenetszabvány jelentősége az ERP rendszerek szempontjából ugyanakkor túlmutat a SEPA fizetési módokon. Az ISO 20022 szabványú üzenetek dinamikusan bővíthető alkalmazása lehetővé teszi a bank-ügyfél és ügyfél-bank kommunikáció szabványosítását a SEPA-n kívüli, más fizetési tranzakciók esetében is.

➔ A vállalatoknak és informatikai partnereiknek az informatikai rendszerrel kapcsolatban a következő szempontokat kell figyelembe venniük:

- Biztosítani kell, hogy a készpénzforgalmi (cash management) rendszer mind a kimenő (pénzforgalmi megbízás), mind a bejövő (számlakivonat) oldalon kezelni tudja az új fizetési formátumokat. Ez megoldható közvetlenül az ERP rendszerekben, amelynek alkalmasnak kell lenniük natív XML üzenetek létrehozására és feldolgozására. Alternatív megoldásként a vállalat beszerezhet olyan közvetítő szoftvert (middleware-t), amely a kimenő és bejövő üzeneteket átalakítja a vállalat ERP rendszerei által használt formátumra.
- Biztosítani kell a fizetési üzenet megfelelő törzsadatokkal történő automatikus kitöltését (pl. SEPA beszédésnél a felhatalmazás-azonosító), annak érdekében, hogy a partner bank fel tudja dolgozni a megbízást.
- Figyelembe kell venni az egyes SEPA tagországokban alkalmazott SEPA adatformátumok között lehetséges árnyalatnyi eltéréseket. Miközben a helyi gyakorlathoz történő testreszabás hordoz bizonyos kockázatot a szabványtól való „eltávolodás” tekintetében, ugyanakkor a helyi adaptációk hasznos példaként is szolgálhatnak a SEPA fizetési modellek egyes helyi, specifikus fizetési módokra való alkalmazásá tételére. Informatikai szempontból ügyelni kell arra, hogy ezek az eltérések ne akadályozzák az egységes SEPA adatformátumok kezelését.

- A vállalat pénzforgalmi rendszerfolyamait úgy kell módosítani, hogy azok megfeleljenek a bankok által az új fizetési instrumentumok befogadására, illetve feldolgozására előírt határidőknek. Például: a rendszeres beszedési megbízást a beszedőnek az esedékesség előtt két nappal kell megadnia.
 - Ki kell alakítani a stratégiát a kivételkezelésre vonatkozó új eljárási szabályok, időkeretek és üzenetek kezelésére, vagyis a „V” tranzakciók (visszautasítás, visszaküldés, visszafizetés) támogatására és azok ERP rendszerbe való beépítésére, beleértve az azok nyomán szükségessé váló utóműveleteket (például: lekönyvelt bizonylat visszakönyvelése).
- ⇒ El kell végezni a szükséges migrációs teszteket a vállalat-bank kommunikáció működésének ellenőrzésére.

9.2 Az IBAN számlaszám és BIC banki azonosító kód támogatása

⇒ A SEPA átutalási rendszerben az IBAN (nemzetközi bankszámlaszám) és a BIC kód (banki azonosító kód) a kizárólagosan használt azonosítók. Az IBAN számlaszámot és BIC kódot a legtöbb országban eddig csak a nemzetközi átutalásokhoz használták. A SEPA rendszer a belföldi forgalomban is ezeket alkalmazza. Az ügyfélnek – hacsak bankjával másként nem állapodott meg – kötelezően meg kell adnia a kedvezményezett IBAN számlaszámát és a kedvezményezett bankjának BIC kódját.

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni követelmények:

⇒ A SEPA eurofizetési tranzakciók végrehajtásának nélkülözhetetlen feltétele a törzsadatok IBAN és BIC konverziója. Az IBAN számlaszámok felépítése országonként eltérő, az IBAN bankszámlaszám belföldi számlaszámok alapján, matematikai úton történő számítása pedig hibás eredményt adhat.

⇒ A belföldi bankszámlaszámok IBAN bankszámlaszámra történő konvertálásához olyan informatikai programokra van szükség, amelyek kezelni tudják az egyes bankok csoportosítási algoritmusait, valamint a modulo 97-10 algoritmus segítségével az IBAN számlaszámokban szereplő 2 számjegyű ellenőrzőszámot le tudják ellenőrizni. A banki azonosítók BIC kódra történő konverziójához olyan informatikai program szükséges, amely olvasni tudja a keresőtáblákat, azok alapján a belföldi banki azonosítókat BIC kódra konvertálja, valamint leellenőrzi, hogy a kapott BIC kód helyes-e. Funkcionális szempontból a programokkal szemben követelmény lehet a tranzakció-alapú konverzió, illetve a teljes törzsadatállomány tömegszerű konverziója. Egyes alkalmazások esetében csak az egyik, tehát csak az IBAN-ra vagy csak a BIC kódra történő konverzió, más alkalmazások esetében mindkét azonosító konverziója a követelmény.

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni követelmények:

➔ A SEPA-kompatibilis ERP rendszerben legyen egy olyan funkció, amely a vállalatok és közigazgatási intézmények számára lehetővé teszi az IBAN és BIC kódok ügyfelektől történő bekérését valamint saját IBAN és BIC kódjuk ügyfelekkel való közlését (például a számlákon feltüntetve).

➔ Az informatikai megoldások IBAN és BIC kódokra való áttérés szempontjából történő értékelése során a vállalati ügyfelek teendői:

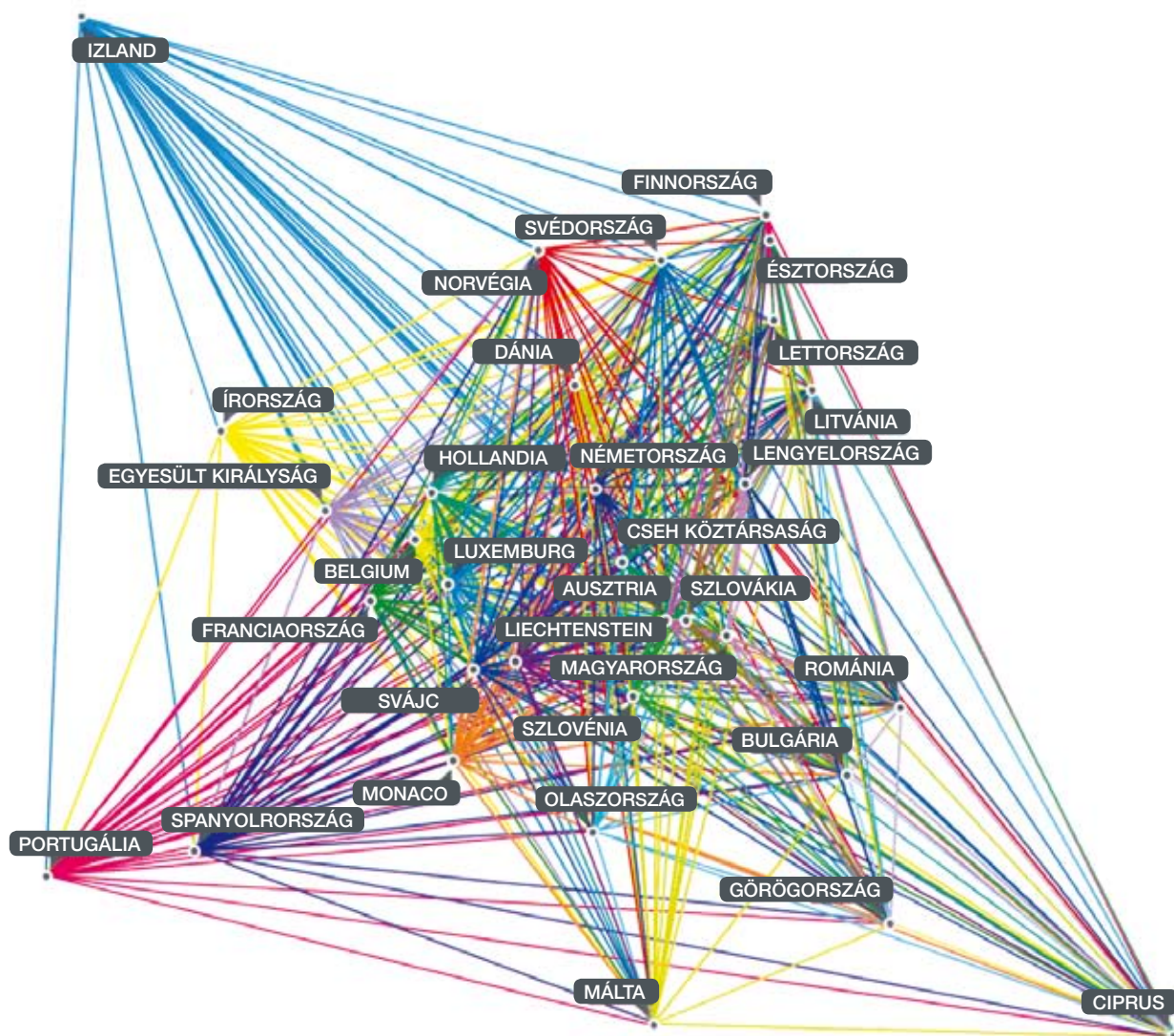
- Annak ellenőrzése, hogy számviteli, HR, beszerzési és készpénzforgalmi rendszereik jelenlegi adatstruktúrája alkalmas-e a belföldi számlaszámok és banki azonosítók mellett az IBAN és BIC azonosítók tárolására.
- Migrációs stratégia kidolgozása a IBAN és BIC kódok vevő-, szállító-, partner- és dolgozói törzs-adatokba történő bevitelére, ami történhet fokozatosan (pl. üzleti területenként vagy országonként), vagy egyszerre („big-bang” módszer).
- Interfészek kialakítása a meglévő adatbázisokhoz, vagy megfelelő migrációs programok készítése (az utóbbiakat sok országban a banki szervezetek vagy elszámolóházak biztosítják).

➔ Kommunikációs stratégia kidolgozása az üzleti partnerek felé, az üzleti nyomtatványok (pl. számlák) módosítása. Miután sok esetben az IBAN számlaszám lesz a jövőbeni pénzforgalmi tranzakciók során használt kizárólagos számlaazonosító, külön figyelni kell az IBAN szám helyességére. A BIC kóddal kapcsolatban is van néhány probléma, amire ügyelni kell, például a megfelelő fiók kód használata, vagy például az, hogy melyik BIC kódot (pl. az adott bank SWIFT BIC kódját, avagy nem-SWIFT BIC kódját, vagy a számlavezető bank BIC kódját, avagy az átirányító bank [routing] BIC kódját) kell használni.

➔ Az IBAN konverziót és ellenőrzést végző informatikai szolgáltatással szembeni követelmények:

- A vállalat szállítói adatbázisának ellenőrzése, módosítása, az adatok automatikus kitöltése, valamint az adatbázisban esetlegesen már szereplő BIC és IBAN adatmezők ellenőrzése.
- A meglévő érvényes belföldi (BBAN) számlaszámokhoz tartozó IBAN számlaszámok előállítása.
- Az érvénytelen – további adatok beszerzését vagy ellenőrzését igénylő – adatok azonosítása (érvénytelen számlaszámok, megszűnt bankfiókok). A hiányzó vagy hibás adatok ügyében a szolgáltató vegye fel a kapcsolatot kedvezményezettel.
- A szolgáltatás tartalmazza egy az adatbázissal kapcsolatos részletes értékelés elkészítése, beleértve az adatbázis további javítására vonatkozó javaslatokat.

➔ A szolgáltatás tartalmazzon egy az IBAN és BIC kódok ellenőrzésére szolgáló programot, amely elvégzi a BIC és IBAN számok ellenőrzését valamint az adatok belépési ponton történő átformázását, annak érdekében, hogy a rendszerben csak a pontos bankszámlaadatok kerüljenek rögzítésre, illetve feldolgozásra és csak a SEPA fizetési módok előírásainak megfelelő megbízások kerülhessenek befogadásra.

9.3 Felhatalmazás-kezelés

⇒ Bármely közvetlen beszedési rendszer lényege, hogy az adott terméket vagy szolgáltatást igénybevevő kötelezett egy felhatalmazás kitöltésével a kedvezményezett eladót, szolgáltatót beszedési megbízás benyújtására, saját bankját pedig a beszedési megbízás teljesítésére hatalmazza fel.

⇒ A SEPA beszedés során a beszedő a felhatalmazást az általa benyújtott beszedések igazolásaként köteles saját rendszerében tárolni, illetve a felhatalmazással kapcsolatos adatokat bankja rendelkezésére bocsátani. A SEPA beszedési rendszer keretében a kötelezett elektronikus úton is megadhatja a felhatalmazást.

⇒ A bankok által opcionális szolgáltatásként biztosított elektronikus felhatalmazás lehetővé teszi az érvényes felhatalmazás meglétének automatikus ellenőrzését a teljes beszedési ciklus során. Ezáltal csökkenthető a hibás beszedések, illetve visszaélések kockázata, valamint a visszautasított, illetve visszafizetendő beszedések száma.

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni igények:

➡ A banknak el kell döntenie, hogy – értéknövelt szolgáltatásként – kíván-e felhatalmazás-kezelési szolgáltatást nyújtani (a SEPA beszedés alapkonstrukció ügyfél-bank tartományát kiegészítve a felhatalmazás-kezelési szolgáltatással). A döntést egyrészt az ügyfélkör összetétele befolyásolja, másrészt az, hogy a bank folytat-e jelentős nemzetközi tevékenységet.

➡ A felhatalmazás-kezelési megoldások lehetséges beszerzési forrásait tekintve a bank kétfajta megoldás közül választhat: a szolgáltatást megrendeli egy elszámolóháztól (amely egyéb, kiegészítő pénzforgalmi szolgáltatásokat is tud nyújtani), vagy a felhatalmazás-kezeléshez szükséges alkalmazásokat megvásárolja egy cash management vagy pénzforgalmi szoftverek területén működő szoftvercégtől. A döntés számos tényezőtől, többek között a lehetséges megoldás rendszer-integrációs lehetőségeitől függ.

➡ A megajánlott felhatalmazás-kezelési megoldásnak lehetővé kell tennie a banknak a SEPA fizetési modellhez való csatlakozását, azaz alkalmasnak kell lennie a SEPA beszedés szabálykönyvében előírt összes folyamat és funkció kezelésére, beleértve:

- a beszedési felhatalmazások létrehozását és kinyomtatását (egyedi és tömegszerű feldolgozási módban),
- a felhatalmazás adatainak dematerializálását és tárolását,
- a felhatalmazás életciklus-kezelését (módosítás, felfüggesztés, érvénytelenítés),
- a felhatalmazás érvényességének ellenőrzését,
- a pénzforgalmi megbízás feldolgozására megszabott időkeretek betartását,
- a felhatalmazás beszedőtől történő fogadásához szükséges elektronikus adatcserét,
- a kivételek (például visszautasítás, visszavonás) feldolgozását,
- a bank egyéb rendszereivel, például elektronikus banki és pénzforgalmi rendszereivel való integrálhatóságot,
- előnyös, ha a szállítandó megoldás tartalmazza a bank vállalati ügyfelei számára nyújtandó hosting szolgáltatás lehetőségét, mely a bank számára lehetővé teszi, hogy a felhatalmazás-kezelés feladatait ügyfelei megbízásából a bank végezhesse.

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni igények:

➡ A vállalati, KKV és közigazgatási intézményi ügyfelek olyan hatékony felhatalmazás-kezelési funkciót igényelnek, amely lehetővé teszi:

- SEPA beszedési felhatalmazás létrehozását és kezelését (egyedi és tömegszerű feldolgozási módban),
- a felhatalmazással kapcsolatos levelek létrehozását, külső dokumentumok csatolását, a felhatalmazás teljes életciklus-kontrollját – a felhatalmazás státuszának nyomonkövetését, a felhatalmazás kezelését, beleértve a változások megjelenítését (például kedvezményezett címváltozása, a felhatalmazás törlése) –, valamint széleskörű riportálási lehetőségeket, az átláthatóság és teljes kontroll biztosítása érdekében.

- a felhatalmazás adatainak dematerializálását, optikai archívumban történő tárolását és előkeresését. Ez gyakran a meglévő törzsadat-alkalmazások bővítését, illetve más alkalmazásokkal, pl. CRM rendszerekkel vagy portálokkal való interfészkapcsolat kiépítését is magába foglalja,
- az eseti, illetve rendszeres beszedési felhatalmazások előírt feldolgozási időkereteinek kezelését,
- beszedési felhatalmazások elektronikus küldését és fogadását a banki és üzleti partnerek felé, illetve felől, beleértve az elektronikus aláírások létrehozását és kezelést,
- a felhatalmazások üzemi folyamatokkal való összekapcsolását, biztosítva például, hogy a rendszeres fizetési tranzakció-futtatások során csak érvényes felhatalmazással rendelkező SEPA beszedési megbízások kerüljenek feldolgozásra,
- a felhatalmazás-kezelés kiterjesztését a kinnlevőségekre, szerződéses tartozásokra és követelésekre, a felhatalmazás-kezelési funkció minél szélesebb körű alkalmazhatóságának biztosítása érdekében (pl. biztosítók, telekommunikációs szolgáltatók, média, közüzemi szolgáltatások),
- a nagyobb volumenű felhatalmazás-törzsadatot kezelő ügyfelek – például telekommunikációs szolgáltató cégek, biztosítók – mérlegelhetik a felhatalmazás-kezeléssel kapcsolatos informatikai és ügyviteli feladatok kiszervezését.

9.4 A pénzforgalmi megbízások teljesítési határideje

➔ Az EU pénzforgalmi irányelve (PSD) a pénzforgalmi megbízások másnapi teljesítését írja elő. Ennek megfelelően a bankoknak módosítaniuk kell likviditáskezelési és biztonsági rendszereiket, s ehhez informatikai támogatásra van szükségük.

➔ Az Európai Unió hivatalos közlönyében 2007. decemberében kihirdetett EU pénzforgalmi irányelv a pénzügyi szolgáltatások terén az eddigi legjelentősebb és legátfogóbb EU-szintű pénzforgalmi szabályozás, melynek célja a pénzforgalmi szolgáltatásokra vonatkozó szabályok európai szintű egységesítése.

➔ A pénzforgalmi irányelvet a 27 EU tagország 2009. november 1-ig volt köteles nemzeti jogrendjébe átültetni. Az irányelvet az Európai Gazdasági Övezet három EU-n kívüli tagországa, Izland, Liechtenstein és Norvégia is alkalmazza.

10 SEPA KÁRTYÁS FIZETÉS

10.1 A SEPA kártya keretrendszer (SEPA Cards Framework – SCF)

A SEPA kártyás fizetési modell célja az egységes és biztonságos kártyaelfogadás és fizetés biztosítása a SEPA övezeten belül.

- Az EPC által kidolgozott SEPA kártya keretrendszer (SCF) magas szintű elveket és szabályokat fogalmaz meg a bankok és kártyatársaságok számára. Az EPC kártyarendszer célja a kártyás fizetések átláthatóságának erősítése és a még meglévő akadályok felszámolásával az egységes bankkártya-használat biztosítása az euró fizetési övezetben.
- A SEPA kártya keretrendszer nem jelenti azt, hogy a SEPA területén belül minden kereskedő minden fajta bankkártyát elfogad. Az, hogy egy kereskedő milyen bankkártyákat fogad el, teljes mértékben a kereskedő egyéni döntésétől függ. A SEPA kártyarendszer ugyanakkor számos akadályt felszámol annak érdekében, hogy az elfogadható kártyák köre és a kártyaelfogadás feltételei minél jobban igazodjanak a fogyasztók és kereskedők igényeihez.
- A SEPA kártyapiac az EMV szabványt ismeri el, mint a legmagasabb biztonságot nyújtó technológiai szabványt. Az EMV rövidítés az Europay, a MasterCard és a Visa közötti együttműködésre utal az intelligens kártyákhoz kapcsolódó CHIP & PIN biztonsági szabványok kialakításában.
- A SEPA kártya keretrendszer jelenleg is folyamatosan alakul a szabályozói előírásokkal összhangban.⁶

⁶ A SEPA Cards Framework (SEPA kártya keretrendszer), valamint a „Questions and Answers clarifying key aspects of the SEPA Cards Framework” („Kérdések és válaszok a SEPA kártya keretrendszerrel kapcsolatos legfontosabb kérdések tisztázására”) című dokumentumok elérhetők az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapján: www.europeanpaymentscouncil.eu, www.sepahungary.hu.

10.2 SCF kompatibilitás

⇒ A SEPA kártya keretrendszernek megfelelni kívánó piaci szereplőknek a következő feltételeket kell figyelembe venniük:

⇒ A SEPA kártya keretrendszer csak **általános felhasználású kártyákra** vonatkozik, azaz olyan kártyákra, amelyek fizetésre, illetve készpénzfelvételre alkalmasak, s amelyek használata nem csak egyetlen cégre korlátozódik. A betéti kártyák, hitelkártyák és a csak készpénzfelvételre alkalmas (cash only) kártyák általános felhasználású kártyák, míg a csak egyetlen kereskedelmi üzletláncban vagy üzlethálózatban használható kártyák, az elektronikus pénztárca (e-purse) kártyák és a „csak on-us” ATM kártyák nem minősülnek általános felhasználású kártyának.

⇒ SCF-kompatibilis kártya a kártyakibocsátó által SEPA-kompatibilis rendszer (rendszerek) keretében kibocsátott, eurófizetési tranzakciók lebonyolítására alkalmas általános felhasználású kártya. Az SCF-kompatibilis kártyával szemben követelmény, hogy azt a SEPA területén minden ATM-ben és minden kereskedőnél elfogadják. Versenyorientált jellege miatt ugyanakkor a SEPA kártya keretrendszer nem ír elő kötelező földrajzi hatályt a SEPA területén belül. A cél az, hogy a SEPA területén belül kibocsátott összes általános felhasználású kártya⁷ (akár közös kibocsátású, akár nem) 2010. december 31-re SCF kompatibilissá váljon.

⇒ **A SEPA kártya keretrendszer hatálya** a SEPA területén belül egy SEPA tagbank, illetve SEPA-tag pénzforgalmi intézmény által kibocsátott általános felhasználású kártyákkal POS termináloknál euróban (vagy a határon átnyúló eurófizetésekről szóló korábbi, 2560/2001 számú EU rendelethez csatlakozott más ország devizanemében)⁸ teljesített fizetésre, illetve ATM készpénzfelvételre terjed ki. A keretrendszer szempontjából ugyanakkor közömbös, hogy a megterhelendő számlát milyen devizanemben vezetik.

⁷ A SEPA kártyarendszerben a zártkörű kártyaprogramok kártyái nem minősülnek általános felhasználású kártyának. A zártkörű kártyaprogramok olyan kártyaprogramok, amelyekben a kártyakibocsátói, kártyaelfogadói, tranzakció-feldolgozási valamint elszámolási feladatokat egyetlen társaság vagy társaságcsoport végzi, amely egyben az összes kártyabirtokos számláját is vezeti.

⁸ A 2560/2001/EK rendeletet hatályon kívül helyező, a határokon átnyúló eurófizetésekről szóló új, 924/2009/EK számú EU rendelet 2009. november 1-én lépett életbe.

➔ A megterhelendő számla lehet bármely pénznemben vezetett számla. A kártyabirtokos teljeskörű tájékoztatást kap az adott kereskedő által alkalmazott átváltási költségekről. A távfizetés a különböző kártyatársaságok, kártyaprogramok kínálatának sztenderd részét képezi. A feltétel egy bankkártyaszám, egy megterhelendő számla és a tranzakció kártyabirtokos általi jóváhagyása.

➔ A SEPA kártya keretrendszer az EMV⁹ chip szabványt, elfogadói oldalon pedig a PIN kódot alkalmazza. A bankok és pénzforgalmi intézmények jelenleg vezetik be az EMV szabványt. A mágnesescsíkos kártyákkal végrehajtott tranzakciók 2010. december 31. után nem minősülnek SCF-kompatibilisnek (a 2008. január 1-től 2010. december 31-ig tartó átmeneti időszakban még igen). A kártyatársaságoknak be kell vezetniük az EMV migrációval kapcsolatos felelősségi szabályokat (liability shift)¹⁰, valamint az EMV szabványra történő átállást elősegítő és ösztönző egyéb szükséges intézkedéseket.

➔ Az SCF-kompatibilis kártyarendszerekkel szemben alapvető követelmény, hogy biztosítsák a kártyakibocsátók, kártyaelfogadók és szolgáltatók közötti akadálymentes, hatékony versenyt. Az SCF kompatibilitás feltételei:

- a szolgáltatásokhoz való átlátható és diszkriminációmentes hozzáférés biztosítása az összes bank és pénzforgalmi intézmény számára,
- szilárd szolgáltatási szerződések,
- átlátható díjstruktúra, a kártyakibocsátási és kártyaelfogadási szolgáltatások kereszt-finanszírozásának kizárása,
- a szabad csatlakozást és elérhetőséget lehetővé tevő, nyílt üzleti modell,
- minőségi mércék (benchmark),
- a kártyarendszerek irányítási, feldolgozási és egyéb funkcióinak szétválasztása.

➔ Az alapvető bankkártya termékek és szolgáltatások minden SEPA-tag banknál és pénzforgalmi szolgáltatónál is igénybevehetők lesznek, mégpedig az egyes bankkártyatársaságok által a teljes működési területre (nem az egyes országokra külön-külön) kiadott egyetlen engedély alapján.

⁹ Az EMV szabvány az intelligens kártyák (chip kártyák) kölcsönös elfogadását és az azok elfogadására alkalmas POS terminálok és ATM-ek interoperabilitását biztosító, a különböző betéti- és hitelkártyákkal kezdeményezett fizetési tranzakciók hitelesítésére szolgáló szabvány.

¹⁰ „Felelősségi szabályok (liability shift)”: a kártyát kibocsátó bank illetve a kártyát elfogadó kereskedő felelősségére vonatkozó szabályok bankkártya-visszaélés esetén. Konkrétan: a hamis kártyahasználatból eredő kárt annak a kereskedőnek a bankja viseli, aki nem biztosította ATM, POS berendezésein a chip kártyák elfogadását, illetve amelyik nem látta el kártyáit EMV chippel. A bank jogosult a kereskedővel szemben fellépni, ha az nem biztosította a fizetési terminál új szabvány szerinti megfelelését.

10.3 A Kártya Szabványkönyv (Cards Standardisation Volume)

A SEPA kártya modell a nyílt, költségmentes és az értéklánc összes szereplője által szabadon alkalmazható szabványokon keresztül valósul meg.

- Folyamatban van az EPC kártyaszabványosítási programja is, melynek célja, hogy a még meglévő akadályok felszámolásával az ügyfelek a SEPA övezeten belül bárhol akadálytalanul használhassák bankkártyáikat.
- Szintén folyamatban van a Kártya Partner Fórum létrehozása, melyben az összes érintett szereplő – kártyatársaságok, kártyafeldolgozók, szállítók, kereskedők valamint bankok – képviseltetik magukat. A cél az egységes európai kártyafizetési rendszer megvalósításához szükséges szabványokról és időütemtervről történő megállapodás¹¹.
- Az EPC által kidolgozott „SEPA Cards Standardisation Volume” (SEPA kártya szabványkönyv) meghatározza a SEPA területén belüli interoperabilitás biztosítása érdekében a kártyafizetési értéklánc összes szereplője általi bevezetésre ajánlott funkcionális és biztonsági követelményeket, továbbá a célrendszer minősítése során alkalmazandó módszertani eljárásokat és hitelesítési architektúrát. A szabványkönyvet az EPC a SEPA Kártya Partner Fórumon képviselt érdekcsoportokkal folytatott szoros párbeszéd során folyamatosan karbantartja és továbbfejleszti.

A SEPA kártya szabványkönyv elérhető az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapján¹².

¹¹ Az EPC Kártya Partner Fórumról bővebb információ az EPC 2009. júliusi hírlevelében olvasható („Get Involved! EPC establishes the Cards Stakeholders Group”, EPC Newsletter, Issue 3, July 2009).

Az EPC hírlevelei elérhetők az EPC honlapján: www.europeanpaymentscouncil.eu.

¹² www.europeanpaymentscouncil.eu, www.sepahungary.hu

11 A SEPA KÁRTYARENDSZER BEVEZETÉSHEZ SZÜKSÉGES INFORMATIKAI MEGOLDÁSOK

11.1 EMV-kompatibilitás

⇒ A SEPA kártyarendszer sikeres bevezetéséhez a különböző piaci szereplők – bankok, kártyatársaságok, kártyafeldolgozók – igényeihez igazodó, testreszabott informatikai megoldásokra lesz szükség. Jelen kiadványunkban a kereskedők informatikai igényeire koncentrálnunk.

⇒ Az új berendezések beszerzése, kártyaelfogadási szerződéseik SEPA követelményeknek megfelelő módosítása során a kereskedőknek – meglévő rendszereik korszerűsítéséhez – informatikai támogatásra lesz szükségük. Ez óriási lehetőségeket jelent az informatikai szállítók és szolgáltatók számára.

⇒ A csalás elleni védelemre kidolgozott EMV technológia a SEPA-kompatibilis kártyák alapvető biztonsági szabványa. Ennek megfelelően, kereskedői oldalon elengedhetetlen feltétel lesz az EMV szabványnak megfelelő POS terminálok és egyéb technikai eszközök rendelkezésre állása. A kártyakibocsátók mindent meg fognak tenni annak érdekében, hogy kereskedő partnereiket teljes körűen informálják a SEPA-kártyaelfogadás előnyeiről, és aktív támogatást nyújtsanak számukra az EMV-kompatibilis terminálokra való áttéréshez. A POS terminálszállítóknak fel kell készülniük a korszerűbb, hatékonyabb terminálok szállítására. SEPA teljes területére szóló engedélyrendszer, továbbá az összeurópai piacméretből fakadó előnyök ugyanakkor lehetőséget biztosítanak számukra költségeik – és ezáltal áraik – csökkentésére.

11.2 A kártyaelfogadók által biztosítandó szolgáltatások

⇒ A SEPA bevezetése nyomán a kártyaelfogadó kereskedőknek át kell tekinteniük meglévő kártyaelfogadási megállapodásaikat és az azok keretében biztosított IT támogatást. Ennek során a kártyaelfogadóknak az alábbi szolgáltatások biztosítására célszerű felkészülniük:

- Gyártófüggetlen kommunikációs protokollok és a kereskedői profilnak megfelelő kártyaadatbázisok.
- Terminál-támogatás.
- A Service Level Agreement (Szolgáltatási szint megállapodás – SLA) keretében biztosított gyors és hatékony tranzakció hibajavítás.
- Több országra, több vállalatcsoportra/vállalatra, több értékesítési helyre kiterjedő, több pénznemben történő elszámolást, illetve treasury műveleteket lehetővé tevő rendszerszolgáltatások.
- Új kártyaalapú technológiák és értéknövelt szolgáltatások, pl. e-kereskedelem, fizetőkártya feltöltés.
- Többnyelvű támogatás, tesztelési lehetőségek és csalás-riasztás (fraud alert).
- Web-alapú vezetői információs rendszer (MIS).
- Informatikai ügyféltámogatás az új alkalmazások meglévő infrastruktúrába történő beillesztésének elősegítésére.

12 SEPA – A TOVÁBBI ÚT

➔ A jövőt illetően az EPC olyan további funkciók kialakításán dolgozik, amelyek tovább bővíthetik a SEPA fizetési módokhoz kapcsolódó lehetőségeket. Az ügyféligények alapján az EPC jelenleg a következő kérdésekkel foglalkozik:

12.1 Elektronikus és mobil csatornák

➔ Az EPC jelenleg dolgozik a SEPA fizetések lebonyolítására alkalmas elektronikus és mobil csatornák kialakításán, beleértve a szükséges szabványokat és biztonsági követelményeket. E csatornákon keresztül az ügyfelek interneten vagy mobil telefonon keresztül is kezdeményezhetnek majd SEPA fizetéseket.

12.2 Bank-ügyfél kommunikáció

➔ A fizetési tranzakció teljesítését követően a bank feladata, hogy az ügyfelet tájékoztassa a tranzakció „végeredményéről”. Ezt történhet papíralapú vagy elektronikus üzenet formájában (értesítés, kimutatás, számlakivonat).

➔ Az egységes ügyfél-értesítési üzenetek kidolgozásához szükséges ISO szabványok már rendelkezésre állnak. Az EPC ezek alapján útmutatót készít a SEPA átutalási és SEPA beszedési szabálykönyv ISO 20022 szerinti ügyfél-értesítési üzenetekkel történő megfeleltetésére (bank-ügyfél kommunikáció). A „Guidance on Customer Reporting of SEPA Credit Transfers and SEPA Direct Debits” (Útmutató a SEPA átutalás és SEPA beszedés keretében teljesítendő ügyfél-értesítésekhez) című dokumentum az EPC honlapján lesz elérhető.

12.3 Elektronikus számlázás

➔ Az elektronikus számlázás (e-számlázás) biztonságos megoldást kínál a szállító és vevő közti elektronikus számlaküldésre, ami egyben alkalmat nyújt a felek értékesítési és beszerzési rendszereinek korszerűsítésére is. Az elektronikus számlázás célja a számlázással és fizetéssel kapcsolatos adminisztráció egyszerűsítése a papírmunka kiküszöbölése révén. Az e-számlák elektronikusan archiválhatók, így visszakeresésük is könnyebb és egyszerűbb. Az e-számlázás viszonylag új módszer, ezért a közigazgatásban és magánszférában történő alkalmazására ma még csak kevés példa van.

➔ Az e-számlázásra vonatkozó európai szabvány kidolgozása kívül esik az EPC hatókörén. Az EPC szoros figyelemmel kíséri az Európai Bizottság által életre hívott szakértői csoport munkáját, mely egy európai elektronikus számlázási szabályrendszer megalkotásának lehetőségét vizsgálja.

➔ Egyes vélemények szerint egy ilyen elektronikus számlázási szabályrendszer ösztönzőleg hatna a SEPA fizetési módok alkalmazására is, különösen a kis- és középvállalkozások körében.

13 NAPRAKÉSZ EPC INFORMÁCIÓK

13.1 Az EPC honlapja

➤ Az EPC honlapján folyamatosan közzéteszi a SEPA megvalósításával kapcsolatos dokumentumokat, köztük a SEPA fizetési módok érvényes szabálykönyveit, valamint a bank-ügyfél és bankközi kommunikációra vonatkozó alkalmazási útmutatókat. Az EPC honlapján megtalálhatók a SEPA kártyarendszer bevezetésével, továbbá a tervezett SEPA mobil és SEPA online fizetési módokkal kapcsolatos információk, fejlemények, elemzések a SEPA kihatásairól a készpénzfizetések kiváltását célzó kezdeményezésekre, valamint a SEPA fizetési módok igénybevevői, az ügyfelek számára készült tájékoztató anyagok.

➤ Az innováció további elősegítése érdekében az EPC arra bízta a piaci szereplőket, hogy vegyenek aktívan részt a SEPA fizetés módok kidolgozásában és az EPC egyéb célkitűzéseinek megvalósításában, és az EPC által meghirdetett nyilvános konzultációk keretében is fejték ki véleményüket. A folyamatban levő konzultációkkal kapcsolatos összes információ megtalálható az EPC honlapján.

13.2 EPC Hírlevél (EPC Newsletter)

➤ Az EPC Hírlevél (EPC Newsletter) a SEPA bevezetésével kapcsolatos fejleményekről közöl aktuális információkat. A hírlevél segítséget nyújt az eddigi legnagyobb szabású európai pénzforgalmi kezdeményezés megvalósításában résztvevő szakemberek munkájához, de fontos alapszolgáltatás a pénzforgalmi rendszer iránt újonnan érdeklődők számára is. A hírlevél részletes beszámolókat tartalmaz a SEPA-val kapcsolatos egy-egy kiválasztott témával kapcsolatban, tájékoztat az EPC-ben folyamatban levő munkákról, foglalkozik a SEPA-t érintő főbb jogi és szabályozási kérdésekkel, figyelemmel kíséri a SEPA piaci befogadását, és összefüggéseiben elemzi a pénzforgalmi piac jövőjét érintő folyamatokat és tendenciákat. Az EPC hírlevele, mely negyedévente jelenik meg, ingyenesen előfizethető az EPC honlapján: www.europeanpaymentscouncil.eu/Newsletter.

13.3 Az EPC pénzforgalmi partner testületei

⇒ Az EPC Pénzforgalmi Partner Fóruma (SEPA Customer Stakeholder Forum – CSF) lehetőséget biztosít az egyes ügyfélközösségeket európai szinten képviselő szervezetek részére, hogy aktívan részt vegyenek a SEPA fizetési módok kialakításában és képviselhessék szempontjait a folyamat során. Az érintett szervezeteket várják az EPC Pénzforgalmi Partner Fórumába. Az EPC két Pénzforgalmi Partner Fórumot működtet: az egyik a SEPA fizetési módokkal, a másik pedig a SEPA kártyarendszerrel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik.

⇒ Folyamatban van egy Kártya Pénzforgalmi Partner Munkacsoport (Cards Stakeholder Group – CSG) létrehozása, amelynek feladata a szükséges szabványok és jó gyakorlatok meghonosítása az egységes európai kártyapiacra.

⇒ Az átláthatóságot és az egyes ügyfélcsoportok maximális részvételét biztosítani hivatott testületekkel kapcsolatos részletes információk elérhetők az EPC honlapján.

⇒ Az EPC e célra létesített, könnyen hozzáférhető webhelyén átfogó, naprakész információkat közöl, melyek alapján az érintett érdekcsoportok időben felkészülhetnek a SEPA fizetési módok, szabványok, keretrendszerek kialakítása, illetve továbbfejlesztése nyomán várható további módosításokra, változásokra.

13.4 Nemzeti SEPA Bizottságok

⇒ A SEPA-val kapcsolatos aktuális információk megtalálhatók a Nemzeti SEPA Bizottságok, valamint egyéb, a SEPA folyamatot támogatni hivatott belföldi szervezetek és testületek honlapjain is. A SEPA-val foglalkozó nemzeti szervezetek honlapjainak elérhetőségei megtalálhatók a www.sepa.eu honlapon.

Keresse fel rendszeresen az EPC honlapját! Fizessen elő az EPC hírlevélre! Vegyen részt az EPC pénzforgalmi partner testületeinek munkájában!

14 A SEPA SZABÁLYKÖNYVEK MÓDOSÍTÁSI RENDJE

➔ Az informatikai közösség által kialakítandó megoldásoknak értelemszerűen meg kell felelniük a SEPA fizetési módok és rendszerek előírásainak. A piaci igények és a pénzforgalmi szabványok változásait követve a SEPA fizetési módok – a SEPA átutalás és SEPA beszedés – az idők folyamán szintén változni, fejlődni fognak.

A SEPA fizetési módok átlátható és kiszámítható módosítási rendje tervezési biztonságot jelent a folyamatban érintett összes fél számára.

➔ A SEPA fizetési módok módosítására évente egy alkalommal, azonos időpontban kerül sor. A vonatkozó szabálykönyvek és alkalmazási útmutatók módosított, új változatai minden év november harmadik hetében lépnek életbe, a SWIFT üzenetszabvány változásaival való összehangolás biztosítása érdekében. A felkészüléshez és a szükséges működésbeli változtatások végrehajtásához szükséges idő biztosítása érdekében a módosítások hatálybalépést 12 hónapos moratórium előzi meg.

14.1 A SEPA fizetési módok változáskezelési rendje

➔ A SEPA fizetési modellek kezelésének és továbbfejlesztésének rendjét a SEPA rendszerkezelés belső szabályzata (Scheme Management Internal Rules) határozza meg. A szabályzat a szabálykönyvek évente egy alkalommal történő módosítását teszi lehetővé, meghatározva a módosítások során követendő eljárást és szabályokat. Az előírt változáskezelési eljárás biztosítja a folyamat teljes átláthatóságát és az érintett érdekcsoportok maximális részvételét a folyamatban.

➔ A rendszerkezelés belső szabályzata a SEPA fizetési modellek szabálykönyveinek mellékleteként is elérhető, de külön dokumentumként is letölthető az EPC honlapjáról: ([www.europeanpaymentscouncil.eu/About EPC/SEPA Scheme Management](http://www.europeanpaymentscouncil.eu/About%20EPC/SEPA%20Scheme%20Management)).

➔ A SEPA fizetési modellekkel kapcsolatosan bármely érdekelt fél – beleértve a rendszertagokat (bankok), ügyfeleket, szolgáltatókat valamint azok képviselőit – kezdeményezhet módosításokat. Módosítási javaslatot tehetnek az EPC különböző testületei is. A módosítási javaslatokat általános szabályként minden év február végéig kell benyújtani (a változáskezelés egyes fázisaira vonatkozó határidőket az EPC rendszeresen közzéteszi honlapján).

➤ Az EPC SEPA Fizetési Modellek Munkabizottsága (SEPA Schemes Working Group) a beérkezett módosítási javaslatokat a rendszerkezelés belső szabályzatában előírt szempontok szerint értékeli, majd elkészíti az adott szabálykönyv módosítására vonatkozó konkrét módosítási kérelmet. A módosítási kérelmet 90 napos nyilvános konzultációra bocsátják, a konzultáció általános szabályként az év közepén kezdődik. A konzultáció alapján a Munkabizottság elkészíti a módosítási javaslatot, és a vonatkozó szabálykönyv-módosítás tervezetét az EPC szeptemberi plenáris ülése elé terjeszti.

➤ Az EPC plenáris ülése általi jóváhagyást követően a szabálykönyv és a hozzá tartozó alkalmazási útmutató érvényes új változatait az EPC honlapján teszi közzé. A működési/üzemi folyamatokat érintő módosítások a következő év novemberében lépnek életbe.

14.2 A SEPA szabálykönyvek 2009-2010. évi módosításai

A 2009 novemberétől hatályos, a SEPA fizetési módok működését nem érintő szabálykönyv-módosítások

➤ A SEPA átutalási szabálykönyv (SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook – SCT), a SEPA beszedési alapkoncepció szabálykönyve (SEPA Core Direct Debit Scheme Rulebook – SDD Core) és a vállalatok közötti SEPA beszedés szabálykönyve (SEPA Business to Business Direct Debit Scheme Rulebook) a SEPA rendszerkezelés belső szabályzatának (SEPA Scheme Management Rules) valamint a szabálykönyvek 5. fejezetének változásaival módosul. A szabálykönyvek 5. fejezete a SEPA fizetési módokhoz csatlakozni kívánó szervezetekre vonatkozó előírásokat rögzíti. A fenti módosítások a vonatkozó SEPA fizetési módok működését semmilyen tekintetben nem érintik.

➤ A SEPA átutalási szabálykönyv 3.2 verziója helyébe a szabálykönyv 3.3 verziója lépett, 2009. november 2-i hatállyal. Az SEPA beszedés alapkoncepció szabálykönyv 3.3 verzióját a szabálykönyv 3.4 verziója, a vállalatok közötti SEPA beszedés szabálykönyve 1.2 verzióját pedig a szabálykönyv 1.3 verziója váltja fel. Mindkét új verzió 2009. november 2-án lépett életbe, ami egybeesett a SEPA beszedési modell indulásának időpontjával. Az új szabálykönyvek azok 2009. októberi jóváhagyását követően azonnal közzétételre kerültek az EPC honlapján.

A SEPA fizetési módok működését érintő, 2010 novemberétől hatályos szabálykönyv-módosítások

Az EPC 2009. októberi Plenáris ülése által jóváhagyott, a SEPA fizetési módok működését érintő változásokat a SEPA átutalási szabálykönyv 4.0, a SEPA beszedés alapkoncepció szabálykönyv 4.0 és a vállalatok közötti SEPA beszedés szabálykönyvének 2.0 számú verziója rögzíti majd, 2010. novemberi hatálybalépéssel. Az új szabálykönyvek azok 2009. októberi jóváhagyását követően szintén azonnal közzétételre kerültek az EPC honlapján.

Kifejezés	Definíció
ACH	Automated Clearing House – Automata elszámolóház
ATM	Automated Teller Machine – Bankautomata
Bankazonosító Kód (BIC)	A SWIFT által adott, 8 vagy 11 karakterből álló ISO kód a pénzügyi tranzakcióban résztvevő pénzintézetek azonosítására (ISO 9362).
CIT	Cash-in-Transit company – Pénzszállító társaság
Klíring	A fizetési megbízások továbbításának, egyeztetésének és bizonyos esetekben teljesítés előtti igazolásának, a megbízások nettósításának és a bankok közti kiegyenlítéshez szükséges végleges pozíciók előállításának a folyamata.
Elszámolási és teljesítési rendszer (Clearing and Settlement Mechanism – CSM)	Elszámolási és teljesítési rendszer, melynek fogalmát a CSM keretszabályzat (CSM Framework) rögzíti. További információ az EPC által kiadott „PE-ACH CSM Framework” dokumentumban olvasható az EPC honlapján (www.europeanpaymentscouncil.eu/Knowledge Bank).
Közvetlen terhelés	A közvetlen beszedés a közvetlen terhelési folyamat része, amely a beszedő által adott beszedési megbízással indul és normál esetben a kötelezett számlájának megterhelésével, más esetben a megbízás visszautasításával, visszaküldésével, illetve az átutalt összeg visszafizetésével fejeződik be.
EMV	Az Europay, a MasterCard és a Visa közötti együttműködés az intelligens kártyákhoz kapcsolódó CHIP & PIN biztonsági szabványok kialakításában.
EPC	The European Payments Council – Az Európai Fizetési Tanács
EU	Európai Unió
Eurosystem	Az Eurosystem (Eurórendszer) az Európai Központi Banknak valamint azoknak a nemzeti jegybankok az összessége, akik már bevezették az eurót.
Eurózóna	2009-ben azon 16 ország együttese, ahol az euró a hivatalos pénznem.
Pénzösszeg	A pénzforgalmi műveletekkel összefüggésben: készpénz, bankszámlapénz valamint a 2000/46/EK irányelve szerint meghatározott elektronikuspénz.
IBAN	International Bank Account Number – Nemzetközi bankszámlaszám. A Basic Account Number – BBAN nemzetközi forgalomra kiterjesztett változata, amely egy adott országban egy adott pénzintézetnél vezetett adott egyedi számla azonosítója (ISO 13616).
ISO	International Organisation for Standardisation – Nemzetközi Szabványügyi Szervezet.

Kifejezés	Definíció
SECA	Single Euro Cash Area- Egységes Euró Készpénz Övezet.
Egységes Euró Fizetési Övezet – Single Euro Payment Area (SEPA)	A SEPA meghatározását az EPC plenáris ülése által 2004 decemberében elfogadott SEPA Útiterv 2004–2010. rögzíti. A SEPA egy olyan földrajzi térség, ahol az állampolgárok, a vállalatok és a gazdaság más szereplői tartózkodási helytől és országhatártól függetlenül azonos jogok és kötelezettségek mellett tudják lebonyolítani mind a belföldi, mind a külföldi euróalapú fizetési műveleteiket. A SEPA tagjai jelenleg a 27 EU tagország, valamint Izland, Liechtenstein, Monaco, Norvégia és Svájc.
SEPA fizetési instrumentumok	Páneurópai eurófizetési instrumentumok, melyeket a bankok a SEPA program keretében vezetnek be.
SEPA pénzforgalmi rendszer (SEPA Scheme)	A SEPA fizetési instrumentumok működtetésére bankközi szinten, közös együttműködés révén megállapodott egységes szabályok és eljárások összessége.
Vállalatok közötti SEPA beszedési rendszer	A vállalati ügyfelek – beszedők és kötelezettek – között a SEPA területén belül a vállalatok közötti SEPA beszedési szabályzat előírásai szerint lebonyolított közvetlen beszedések pénzforgalmi rendszere.
SEPA beszedés alapkonstrukció	A SEPA területén belül vezetett bankszámlák között a SEPA beszedés alapkonstrukció szabályzata szerint lebonyolított közvetlen beszedések pénzforgalmi rendszere.
SEPA átutalás	A SEPA területén belül a SEPA átutalási szabályzat szerint lebonyolított átutalások pénzforgalmi rendszere.
Érdekcsoportok	Bankok (valamint azok szövetségei és infrastruktúrái), banki ügyfelek (és azok szövetségei), valamint a szabályozó hatóságok.
Teljesítés	Az a lépés, amellyel az átutaló bankja és a kötelezett bankja közötti pénzáttalásra vonatkozó kötelezettség teljesül.
Üzleti feltételek	A bank ügyfelek felé alkalmazott általános üzleti feltételei, amelyek adott esetben rendelkezhetnek a felek jogairól és kötelezettségeiről. A felek jogai és kötelezettségei a bank döntése szerint az ügyfél és a bank között kötendő konkrét megállapodásban is rögzíthetők.
TARGET2	Az Eurosystem valósidejű bruttó elszámolási rendszere, amely korábbi rendszert, a TARGET-et (Trans-European Automated Real Time Gross Settlement Express Transfer System) váltotta fel.
(EPC) Fehér Könyv	Az a dokumentum, amelyben 2002-ben az európai bankipar megfogalmazta a SEPA jövőképét és elindította a SEPA megvalósítását.

Magyar SEPA Egyesület

1023 Budapest
Árpád fejedelem útja 26–28.
Telefon: +36 1 888 0628
Fax: +36 1 888 0501
E-mail: sepahungary@sepahungary.hu
Honlap: www.sepahungary.hu

European Payments Council (AISBL)

Avenue de Tervueren 12/B
1040 Brussels
Belgium
Telefon: +32 2 733 35 33
Fax: +32 2 736 49 88
E-mail: secretariat@europeanpaymentscouncil.eu
Honlap: www.europeanpaymentscouncil.eu